

12.08.2026

Allkirjastatud digitaalselt
ESITATUD E-POSTI TEEL
vako@fin.ee

NOVE

ADVOKAADIBÜROO

Advokaadibüroo NOVE OÜ
Registrikood 12984303
Kentmanni tn 4, 10116 Tallinn
Tel: +372 610 8010
nove@nove.ee
www.nove.ee

Andrus Kattel
Arsi Pavelts, PhD
Kristjan Tamm
Veikko Puolakainen
Mari Past
Indrek Niklus
Sten Tikerpe
Mart Parind
Marika Mugur
Maris Vutt, PhD

Heli Püümann
Laura Raadik
Kristiina Koll
Madis Abel
Andra Olm
Liis Kikas
Kaisa Poller
Karolyn Krillo
Krete Hänman
Rainis Loit

VAIDLUSTAJA MENETLUSKULUDE NIMEKIRI

//

VASTUVÄITED HANKIJALE

Vaidlustusasja nr: 177-26/313042

Riigihange: „Tartu linna tänavate aastaringne hooldus 01.07.2027-30.06.2032“ (viitenumber 313042)

Vaidlustaja: KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ
Registrikood 14889626

Vaidlustaja esindaja: Vandeadvokaat Mart Parind
Advokaadibüroo NOVE
e-post mart.parind@nove.ee

Hankija: Tartu Linnavalitsus
Registrikood 75006546

Hankija esindaja: Linnasekretär Jüri Mölder
e-post veiko.faster@tartu.ee

I ASJAOLUD & VAIDLUSE SENINE KÄIK

1. 07.08.2026 esitas KESKKONNAHOOLDUS EESTI OÜ („**Vaidlustaja**“) riigihangete vaidlustuskomisjonile („**VAKO**“) vaidlustuse Tartu Linnavalitsuse („**Hankija**“) riigihanke „Tartu linna tänavate aastaringne hooldus 01.07.2027-30.06.2032“ (viitenumber 313042) alusdokumentide peale. Vaidlustus hõlmas:

- (i) keskmist töötajate arvu puudutavat kvalifitseerimistingimust („**Töötajate arvu nõue**“);
- (ii) sõidukite vanust puudutavat pakkumuse vastavustingimust (mida oli samal ajal dubleeritud ka kvalifitseerimistingimuseks) („**Sõidukite vanuse nõue**“);
- (iii) EL määruse 2022/576 art-st 5k tuleneva vastavustingimuse puudumist („**Vene mõju piirang**“).

2. 10.08.2026 teatas Hankija VAKO-le, et ta kavatseb:
- (i) leevendada Töötajate arvu nõuet („**Muudatus nr 1**“);
 - (ii) kõrvaldada Sõidukite vanuse nõudes esineva vastuolu („**Muudatus nr 2**“);
 - (iii) lisada hanke alusdokumentidesse Vene mõju piirangu („**Muudatus nr 3**“).
3. 11.08.2026 teatas Vaidlustaja vastuseks VAKO selgituspäringule, et Vaidlustaja hinnangul Muudatused nr 2 ja 3 kõrvaldavad vaidlustuses väidetud õigusrikkumised. Muudatuse nr 1 puhul pidi Vaidlustaja nentima, et vaidlustuses väidetud õigusrikkumine jääb.
4. 12.08.2026 teatas Hankija VAKO-le, et ta kavatseb Töötajate arvu nõude hanke alusdokumentidest kustutada.
5. 12.08.2026 teavitas VAKO Vaidlustajat, et VAKO hinnangul kõrvaldaks Töötajate arvu nõude kustutamine ka viimase alles jäänud õigusrikkumise, mida vaidlustuses väideti, ning andis Vaidlustajale tähtaja kuni 13.08.2026 menetluskulude nimekirja esitamiseks.
6. Vaidlustaja nõustub, et kui Hankija loobub Töötajate arvu nõudest, siis see kõrvaldab vaidlustuses väidetud õigusrikkumise. Kuivõrd Vaidlustaja taotles vaidlustuses, et kõik tema menetluskulud mõistetakse välja Hankijalt ja ta jääb selle taotluse juurde, esitab Vaidlustaja siinsega oma menetluskulude nimekirja (RHS § 199 lg 1). Ühtlasi esitab Vaidlustaja olude sunnil repliigid Hankija väidetele, mis on suunatud vaidlustatud tingimuste õigustamisele ja sellele, et Vaidlustaja menetluskulud võimalikult suures ulatuses Vaidlustaja enda kanda jäetaks.

II MENETLUSKULUDE NIMEKIRI

7. Vaidlustaja menetluskulude kogusumma on 5862,49 eurot, mis koosneb riigilõivust summas 2560 eurot ning lepingulise esindaja kuludest summas 3302,49 eurot (km-ta). Vaidlustajale on osutatud õigusabi kestusega 14 h 50 min ja keskmise tunnihinnaga 222,64 eurot (km-ta). Esindajakulude täpsem koosseis nähtub alltoodud tabelist (kõik hinnad km-ta).

Tegevused

Esindus VAKOs/kohtus (RH313042 Tartu linna tänavate aastaringne hooldus 2027-2032)

Kuupäev	Kommentaariid	Kestvus	Summa EUR
27.07.2026 10:00	Hanke alusdokumentide läbitöötamine ja vastuolude kaardistamine	3h 55m	842,08
29.07.2026 17:00	Hankedokumentides tehtud muudatuste ning küsimuste-vastuste läbitöötamine ja analüüs	1h 00m	215,00
31.07.2026 10:48	Täiendav töö hankedokumentidega, analüüsimaks nende õiguspärasust ja vaidlustuse perspektiivi; selgitused kliendile	1h 30m	352,50
06.08.2026 10:00	Vaidlustuse koostamine	4h 15m	913,75
07.08.2026 10:42	Vaidlustuse täiendamine ja viimistlemine, suhtlus kliendiga, materjalide edastamine VAKO-le	1h 30m	352,50
10.08.2026 11:57	Tutvumine vaidlustuse teatega, suhtlus kliendiga	5m	19,58
11.08.2026 14:20	Hankija 10.08 kirjaga tutvumine ja analüüs seisukoha kujundamiseks VAKO selgitusnõude valguses; suhtlus kliendiga; kiri VAKO-le	50m	195,83
12.08.2026 15:25	Tutvumine VAKO kirjaga; tutvumine hankija 12.08 kirjaga ja selle analüüs; menetluskulude nimekirja ja vastuväidete koostamine; materjalide edastamine VAKO-le	1h 45m	411,25
		14h 50m	3 302,49

8. Kokkuvõttes taotleb Vaidlustaja, et VAKO mõistaks Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja menetluskulud summas 5862,49 eurot. Vaidlustaja taotleb enda esindajakulude väljamõistmist käibemaksuta, kuna ta on käibemaksukohustuslane.¹

¹ RKHKm 11.05.2022, 3-20-663, p 23.

III REPLIIGID HANKIJA VÄIDETELE

9. Vaidlustaja möönab, et Hankija on soostunud kõigis kolmes vaidluspunktis muutma hanke alusdokumente viisil, mis kõrvaldab vaidlustuses välja toodud õigusrikkumised. See tähendab, et vaidlustus jääb RHS § 192 lg 3 p 5 alusel läbi vaatamata. Seega, iseenesest puudub vajadus, et Vaidlustaja jätkaks oponeerimist Hankija erinevatele seisukohtadele, millega Vaidlustaja ei nõustu. Siiski ei saa Vaidlustaja, seades esikohale oma õiguste ja huvide igakülgse kaitse, jätta Hankija mõnede avaldustele sootuks reageerimata. Nimelt on Hankija teinud avaldusi, mille äratuntav eesmärk on suunata VAKO-t otsustama, et osa Vaidlustaja menetluskuludest peaks jääma Vaidlustaja enda kanda. Vaidlustaja sellega ei nõustu. Täidetud on RHS § 198 lg 5¹ kohaldamise eeldused, s.o Hankija peab hüvitama Vaidlustaja menetluskulud.

10. Esiteks, mis puudutab Hankija retoorilist küsimust tema 10.08.2026 kirjas VAKO-le, kas Vaidlustaja ei võinuks vaidlustamise asemel esitada Hankijale hoopis vaidlustusmenetluse väliseid palveid, piisab kui viidata, et seadus ei näe ette, et VAKO-sse pöördumisele peab eelnema mingi VAKO-väline protseduur. Sealhulgas ei pea hankes osalemisest huvitatud ettevõtja enne hanke alusdokumentide VAKO-s vaidlustamist püüdma oma eesmärki saavutada läbi otsekõneluste hankijaga. Ettevõtja otsustab õiguskaitsevahendi kasutamise autonoomselt. Kui ettevõtja mistahes kaalutlusel otsustab mitte jääda lootma sellele, et hankija muudab alusdokumente vastavalt tema ettepanekutele, ei saa seda ettevõtjale ette heita ega lugeda seda vaidlustusmenetluse kulude jaotamisel ettevõtja kahjuks.

11. Teiseks, arusaamatuks jääb Hankija 12.08.2026 kirjas VAKO-le esitatud seisukoht, et ta „võttis vaidlustuse omaks“ vaid $\frac{1}{3}$ osas. See ei ole nii. Hankija leksikat kasutades võttis Hankija vaidlustuse omaks $\frac{3}{3}$ osas ehk tervikuna. Hankija muutis pärast vaidlustusega tutvumist ära *kõik kolm* vaidlusala punkti. Hankija võis seejuures küll teha avaldusi stiilis „meil on tegelikult õigus, aga vaidlustusest vabanemiseks teeme vaidlustaja tahtmist järgi“, kuid sel pole RHS § 198 lg 5¹ kontekstis tähendust. Liiatigi on Hankija eneseõigustused otsitud ja väärad.

12. Sõidukite vanuse nõude puhul on Hankija ise tunnistanud, et see oli vigane (vastuoluline).² Järelikult oli vaidlustus selles punktis Hankija enda kinnitusel põhjendatud. Hankija viide, et tegu oli „inimliku eksimusega“, on õiguslikult irrelevantne. Spekulatiivne ja nullväärtusega on ka Hankija väide, et kui ta oleks selle vea ise avastanud, oleks ta selle likvideerinud.

13. Eksitav on ka Hankija vaade Vene mõju piirangule. Oma 12.08.2026 kirjas VAKO-le nimetab Hankija seda pisendavalt „arusaamatuseks“ selle üle, kas mingeid kinnitusi tuleb topelt küsida. Sisuliselt sama argumenteeris Hankija ka oma 10.08.2026 kirjas VAKO-le, andes mõista, et ta on kõik õigesti teinud, aga konstruktiivses püüdes hankega kiiresti edasi liikuda tuleb ta Vaidlustaja nõudmisele vastu. Seetõttu on Hankija arvates selle punkti osas Vaidlustaja menetluskulude Hankijalt väljamõistmine „ebaõiglane“.³ Hankija ajab nähtavasti segamini RHS § 95 lg 1 p 5 ning EL määruse 2022/576 art 5k sisu ja eesmärgi. Hankija eksimus on hästi näha lausest „RHS [§] 95 lg 1 p 5 hõlmab ka EL Nõukogu määruse (EL) 2022/576 artiklis 5k sätestatud keelu asjaolusid“.⁴ See ei ole õige. RHS § 95 lg 1 p-s 5 sätestatud kõrvaldamise alus puudutab *konkreetses pakkuja* ja *tema suhtes* kehtestatud *personifitseeritud* rahvusvahelist või riiklikku sanktsiooni. Näide: pakkuja on AS Pahalane ja vastavalt ELi või Eesti riigi sanktsioonitsusele on tehingute sõlmimine selle ühinguga keelatud. Seevastu EL määruse 2022/576 art 5k kehastab ELi *üldist* ja *persooni-neutraalset* sanktsioonipoliitikat, mille kohaselt ei tohi rahvusvahelist piirmäära ületavates riigihangetes sõlmida hankelepingut, mis kätkeks endas selles sättes täpsustatud moel olulist Vene mõju. Näide: pakkuja AS Pahalane enda suhtes ei ole kehtestatud ühtegi sanktsiooni, ent AS Pahalane enamusaktsionär on üks Venemaa kodanik (kes ise ei pruugi samuti personaalselt sanktsioneeritud olla). Seega ei saa siin rääkida ühe ja sama kinnituse topelt küsimisest vmt. Ei ole juhuslik, et Rahandusministeerium on RHR-is hankijate jaoks välja töötanud EL määruse 2022/576

² Hankija 12.08.2026 kirja lk 1 viimane lõik.

³ Samas, lk 2.

⁴ Hankija 10.08.2026 kirja lk 3.

art 5k jõustava valmistingimuse, mille aktiveerimiseks piisanuks hankijal ühest klikist. Kui see teema oleks kaetud juba RHS § 95 lg 1 p-ga 5 ja § 96 lg-ga 2¹, siis poleks eraldi vastavustingimust vaja. Paradoksaalselt väidab Hankija, et ministeerium on teinud mõttetut tööd (*quod non*). Viljatu on ka Hankija väide, et EL määruse 2022/576 art 5k ei ole praegu asjakohane, kuna tegu pole mitte „suure tarnega“, vaid teenuste hankega.⁵ Kõnealuse sätte kohaldamine ei sõltu sõlmitava hankelepingu liigist skaalal asjad–teenused–ehitustööd.

14. Viimaks, mis puudutab Töötajate arvu nõuet, siis selles osas näib Hankija oma 12.08.2026 kirjas ka ise tõdevat, et ta võttis vaidlustuse omaks. Siiski ja vastuoluliselt jagus Hankijal ka viidatud kirjas õigustusi, miks oli Töötajate arvu nõue ikkagi põhjendatud. Vaidlustaja selgitab, et vaidlustuse põhiküsimus ei ole (olnud) selles, kas proportsionaalne oleks 70, 50 või 5 töötajat. Probleem on selles, et vastupidiselt Hankija väidetele *ei ütle* aastate 2023–2025 keskmine töötajate arv mitte midagi pakkuja eeldatava võimekuse kohta nõuetekohaselt täita selles riigihankes sõlmitavat hankelepingut. Pelk statistiline näitaja möödanikust ei saa põhimõtteliselt anda Hankijale „kindlust, et pakkujal on tava kasutada /---/ töötajaid, kes tegutsevad operatiivselt muutuvates tingimustes /---/ ja suudavad tagada igal hetkel elutähtsa teenuse osutamiseks vajalike ülesannete täitmise“.⁶ Näiteks ei ole ettevõtjal keelatud aja jooksul oma tegevusvaldkondi vahetada. Nii võib selles hankes osaleda ka ühing, mis aastatel 2023–2025 pidas pagarikoda ja hoidis palgal 100+ pagarit. Täidetud on keskmiselt 70 või 50 töötaja nõue, ent kuidas see annab kindluse, millest Hankija räägib? Sama näide lükkab ilmekalt ümber ka Hankija väite, nagu annaks statistiline näitaja minevikust talle „kindluse, et pakkujal on varasem kogemus ja teadmised“.⁷ Pakkuja valdkondlikke kogemusi ja teadmisi kontrollitakse teist tüüpi kvalifitseerimistingimuste kaudu (nt referentstööde nõue või juhtivisikute kutse- või haridusnõue).⁸ See, et pakkujal on palgalehel olnud x arv töötajaid, ei ütle vähimatki selle kohta, mida nad teinud on või mis teadmised neil on.

Lugupidamisega

Mart Parind
Vandeadvokaat

⁵ Hankija 10.08.2026 kirja lk 2.

⁶ Samas.

⁷ Samas.

⁸ Keskmist töötajate arvu puudutava kvalifitseerimistingimuse kohta on õiguskirjanduses öeldud: „Praktikas hankijad sellise kvalifitseerimistingimuse kehtestamise võimalust sageli ei kasuta, kuna enamasti on võimalik pakkujate piisavat kvalifikatsiooni tõendada teiste kvalifitseerimistingimuste abil.“ D. Minumets, P. Kulm. Riigihangete õigus. Juura 2014, lk 196.